

טיסת LT

ל"ט מלאכות שבת

מגישות:
שבי דיויד
יהודית וינגולד
אסתר סקולט
ברכה שטייף

טיסת LT

מטרות.

מטרות לימודיות:

1. תדע התלמידה את שמות אבות מלאכה והגדרתן.
2. תדע התלמידה איסורים נוספים ודוגמאות מעשיות היוצאים מהמלאכות.
3. התלמידה תדע כי המלאכות האסורות לא נמדדות לפי הקושי הפיזי הכרוך בעשייתן.
4. התלמידה תדע כי ל"ט אבות המלאכה האסורות בשבת נגזרו ממלאכת המשכן.
5. תדע התלמידה את המושג "רב מלאכה" ו"תולדות".

מטרות חינוכיות:

1. תתחנך התלמידה להקפיד על הלכות שבת.
2. תתחנך התלמידה לשאול בנושאי הלכה.
3. תתחנך התלמידה לשמוח בשמחת ההצלחה השני.

מטרות פורמליות:

1. פתוח מיומנות הקשה בין שאלה לתשובה.
2. פיתוח יכולת איתור ושליפת הדוגמא המתאימה מתוך מאגר נתון.
3. פיתוח מיומנות עבודה מהירה תוך כדי עניית תשובה וכתיבתה.
4. פיתוח מיומנות בין אישית לעבודה בקבוצות.

שיקולי דעת דידקטיים

בחרנו בנושא זה של ל"ט אבות מלאכה האסורות בשבת וראשונים במעלת החשיבות שלהם כי כיצד ניתן לשמור שבת כהלכתה ללא לימוד ההלכות. המרה שלנו היא לעודד את לב התלמידות לשימת לב להלכה ולעורר ותן לשאלה.

ומכיון שאין ביכולתנו ללמד את כל ההלכות לפריהן-חומר רב בזמן מועט. השתדלנו להביא דוגמאות מעשיות מכל מלאכה הנותנות פתח ומשמעות מעשית בכל שבת בשבתה.

משחק- בחרנו בדרך חווייתית ומאתגרת למטרת סירה כללית ולימוד הלכות שבת. החומר הרב וההגדרות הקשות היו מקשים על התלמידות בלמידה מהירה וכללית לכן המשחק יוצר מוטיבציה ללמידה וגם ניתן להספיק מעבר בקצרה על כל המלאכות-ההגדרות והדוגמאות. בחרנו במשחק זה משום שאין מטרה בשיעור זה להכיר את כל ל"ט אבות המלאכה על בורין אלא רק לתת טעימות מהם.

במשחק המטוס "נוחת", ומיד לאחר כמה רגעים גם ממריא "למדינה", לאב מלאכה הבא.

פתיחה- הפתיחה נחוצה מאוד למטרת העל של הפעילות הכללית והיא סקירה על הלכות השבת.

רקע- הצבעים והתפאורה תורמים רבות ליצירת אוירה של טיסה המעוררת סקרנות ועניין בעצם רעיון הטיסה. נגענו בלימוד ההלכות היבש והחזרתי והפכנו אותו למאתגר, מהנה, ויוצר התעניינות בחומר הנלמד.

ל"ט אבות מלאכה.

תפאורה:

שד"ד

החדר מסודר בצורת מטוס כלומר הכיסאות מסודרות בשורה 2,3,2, לכל כסא יש חגורת ביטחון, על השולחן מפה כחולה,ווילונות כחולים, בקדמת הכיתה ישנו גלובוס גדול השייך למשחק,על אחד הקירות יהיה תלוי תמונה גדולה של מטוס ממריא. מנחות התוכנית תלבשנה חולצה לבנה,צעף כחול ותג עם שם.

פתיחה:

שד"ד

הבנות נכנסות לחדר בפתח ניצבת דיילת המחלקת כרטיס טיסה אישי, הבנות מתיישבות במקומותיהן ,

הדיילת הראשית אומרת את דברי הפתיחה:

שלום בנות וברוכות הבאות לטיסת LT

שמבצעת נחיתות ברחבי העולם, נא לחגור חגורות ונתחיל במסע.

הקרנת סרטון של הוראות הבטיחות במטוס.

ש: יש מישהי שיכולה לנחש מהו הקשר בין טיסת LT לשבת?

ש.ע: אולי תנסנה לתרגם את האותיות. (מאנגלית לעברית)

ת: LT זה ל"ט מלאכות האסורות בשבת. ל"ט בגימטריה 39 מלאכות.

נקדים ונאמר מהם בעצם ל"ט המלאכות האסורות בשבת. אלו המלאכות שנעשו במשכן. בשעה שבנו את המשכן עשו מלאכות רבות לבניתו, כל מלאכה ומלאכה היא חלק מ 39 מלאכות האסורות בשבת.

אנו לומדים זאת מסמיכות העינים:

לאחר הציווי על עשית המשכן בחומש שמות כתוב בתורה "לא תעשה כל מלאכה" מסמיכות זו של עשית המשכן והציווי על שמירת השבת דרשו חז"ל שכל המלאכות שהיו נעשות במשכן הרי אלו אסורות בשבת.

לדוגמא מלאכת אפיה, לשם מה היה צורך באפיה בבנית המשכן? אלא היו מכינים את צבעי הבדים ע"י " בישולם " וחימום על גבי אש. פעולה זו של בישול היא תולדה של אופה כלומר: נכללת בתוך מלאכת " אופה " דוגמא נוספת,מלאכת צד כיצד נעשתה במשכן? היה צורך בעורות של חיות לכיסויי המשכן לכן היו צדים חיות במהלך המשחק נראה דוגמאות מעשיות לפעולות שונות בחיי היום יום האסורות בשבת משום מלאכה כלשהיא.

המושג של מלאכה אינו נמדד לפי קושי לדוגמא-במלאכת "מוציא" בשעה שמעבירים מחט קטנה מהבית לרחוב כלומר,מרשות היחיד לרשות הרבים שזו בודאי מלאכה מוד קלה ופשוטה ולעומת זאת ניתן לסחוב ספסל להזיע ולהתעייף אך כל זאת נעשה בתוך הבית ברשות יחיד וין בכך כל איסור.

כל מלאכה נקראת בעצם "אב מלאכה" כלומר לא רק המלאכה הספציפית הזאת נאסרה

פורמלית 1

לימודית 3

חינוכית 1

חינוכית 2

לימודית 4

לימודית 5

טיסת LT

אלא הרבה מלאכות הדומות לה בתכליתן

(במטרה שלשמה הן נעשות)

ובפעולתן הנקראות "תולדות"

על מנת להכיר את ל"ט המלאכות ברחבי הגלובוס נתחיל במשחק.

מטרת המשחק:

לגמור את הכרטיסים שיש לכל בת כמה שיותר מהר.

מהלך המשחק:

לכל בת יש חמש כרטיסים ובהם פעולות האסורות בשבת מל"ט המלאכות עם תמונה, בת אחת זורקת "מטוס" לעבר גלובוס גדול, שמחולק לארצות כל ארץ היא אחת מן המלאכות. במקום בו המטוס פוגע הדיילת מקריאה את שם המלאכה ומסבירה בקצרה את הפעולה האסורה ואחר כך שואלת הדיילת " למי יש כרטיס עם תמונה שמתאימה למלאכה שלמדנו? " ולמי שיש מביאה את הכרטיס ונועצת אותו בגלובוס (עשוי מקלקר). במקום המתאים. בת שמסיימת את כל הכרטיסים היא המנצחת.

הגדרות של כל מלאכה:

אופה - מכין מאכל לאכילה בעזרת אש.

אורג - יצירת אריג ע"י הכנסת חוטי הערב בין חוטי השתי

בונה - הקמת מבנה או חלק ממנו לשם תיקון או הכנה לבניה.

בורר - הפרדת הפסולת מהחלק הרצוי מהפסולת המעורבים יחדיו

גוזז - מנתק חלק מגוף חי של בע"ח או אדם

דש- הפרדת הפירות של גידולי הקרקע מהפסולת שצומחת עימם(ונכלל בזאת פעולת סחיטה)

זורה- הנחת התערובת נגד הרוח שתפריד בין החלקים הקלים לכבדים.(הקלים- הקליפות יעופו וישארו הגרעינים)

זורע- פעולה להצמחת צמח.

חורש- הכנת הקרקע לזריעה בעזרת ריכוך, ישור, חפירה וכדו'.

טוויה- עושים חוטים מצמר.

טוחן- פרור גוש מוצק לחלקים זעירים לשם הכשרתם לשימוש.

כותב- יצירת סימנים בעלי משמעויות.

לש- דיבוק חלקיקים זעירים באמצעות שמקה ליצירת גוש כגון בצק וממרח סמך.

מבעיר- הצתת אש או הוספה על הבערה

מוחק- מחיקת כתב או ציור וכדו'.

מוציא- העברת חפץ מרשות היחיד לרשות הרבים.

מחתך- חיתוך חפץ לפי מידה

מכבה- הפסקת בערה או הקטנתה

מכה בפטיש- עבודות גימור או שיפוץ של חפץ

מלבן- ניקוי בגדים או חומרי גלם של בגדים מלכלוך תמים וכדו'.

ממחק- החלקת החומר

מעבד- מכשיר ומכין את החומר(או אוכל וכדו') לשימוש לאכילה באמצעות חומרים שונים.

מעמר- איסוף גידולי קרקע תלושים במקום גידולם

מפשיט- הפשטת העור הגוף בע"ח מת.

שד"ד

- לימודית 1
- חינוכית 3
- פורמלית 2
- פורמלית 4

- לימודית 1
- פורמלית 3

מרקד- הפרדת וכל מהפסולת ע"י כלי מנוקב (עם חורים) .
משרטט- מסמן על גבי משטח לצורך שימוש כמו חיתוך או כתיבה מדויקים
מתיר- התרת קשר של קימא.
סותר הריסת בנין או כלי לשם בניתו מחדש.
צד- לכידת בע"ח שנוהגים לצוד אותו לשם שימוש בו
צובע- שניוי צבע או הוספת גוון לבד וכדו'
קוצר- ניתוק צמח ממקום גידולו
קורע- קורע דבר שלם לחלקים כדי לחברם אח"כ
קושר- קשירת קשר של קיימא (העשוי להתקיים זמן רב)
שוחט- הריגת בע"ח לשם שימוש בו .
תופר- מחבר שני חלקים של בד .

סיום:

ולאחר שטיילנו בכל הארצות וביקרנו בכל המלאכות נקווה שנצליח ליישם את הכל גם
בשבתות ובתינו ולא רק ברחבי הגלובוס

וביציאה כל בת מקבלת תשבץ למילוי ומחזיק מפתחות עם כל מלאכה וההגדרה
המתאימה.

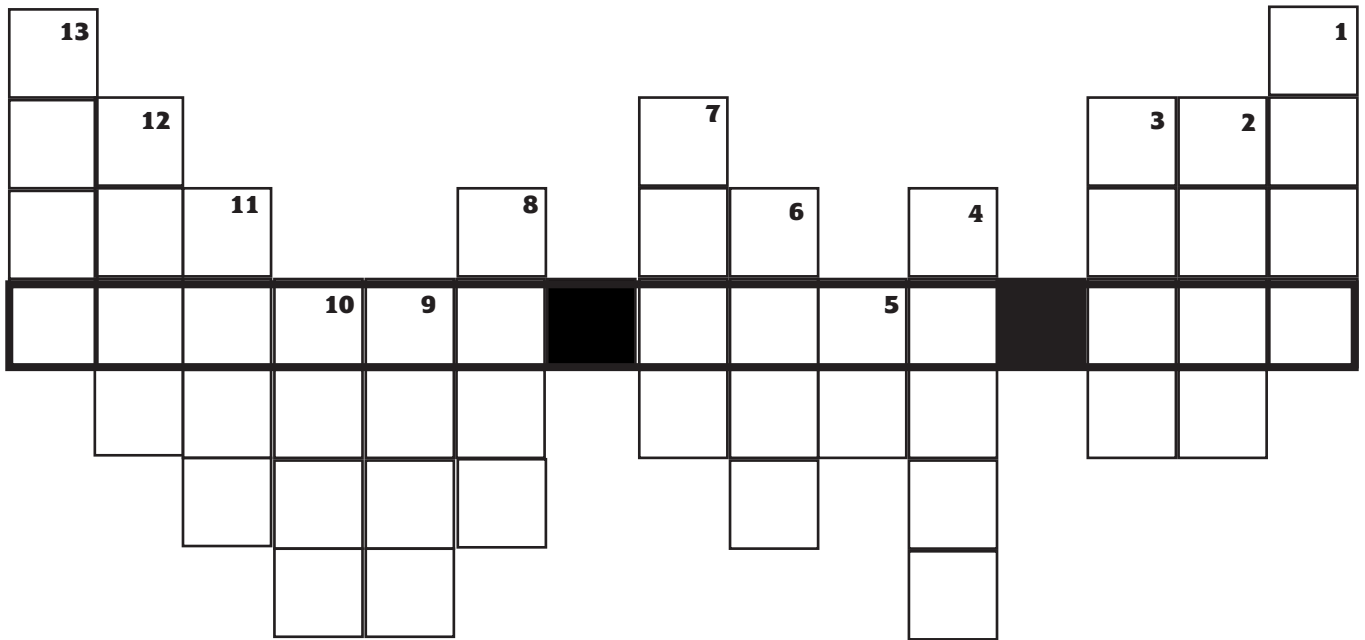
פורמלית 2

טיסת LI

תשבץ

השלימי בתשבץ שלפניך את המלאכות על פי המקרים שלמטה

- 1) לחפור חריץ באדמה כדי לנטוע עץ
- 2) הכשרת בשר במלח כדי להכינו לאכילה
- 3) לרקום אותיות או צורות על בד
- 4) שרטוט קוים לישור הכתיבה
- 5) לערבב חול עם מים לתערובת סמיכה
- 6) לפורר גוש עפר בידיים
- 7) לאסוף פרחים הפזורים בשדה
- 8) קשירת קשר שהתרופף בציצית
- 9) כיבוס בגד במים כדי לנקותו
- 10) הוצאת קליפות בוטנים מתוך תערובת פיצוחים
- 11) להוציא סיבי מצמר של כבשה
- 12) להשקות צמחים
- 13) לקרוע נייר טואלט בדיוק בסימן

מה יצא בריבועים המודגשים?

